

Zuzana Komanová, 22 rokov, Humenné

Svokrovci

Od kedy som začala randiť, mala som akúsi nevysvetliteľnú úzkosť z potenciálnych svokrovcov. Vyhýbala som sa návštevám frajerových rodičov silou mocou a veľakrát to bolo dôvodom hádok. Na pár výnimiek, akými boli náhodné stretnutia kdesi v meste, v reštaurácii na obede, v kine či pri venčení psa som sa s rodičmi skutočne vôbec nestretla. Takmer všetky moje vzťahy na tom stroskotali.

Prečo sa to milé dievča niekedy u nás neukáže?

Prečo odmietla už tretie pozvanie na obed? Je vážne taká chorľavá?

Myslí to s tebou vôbec vážne, keď nemá záujem spoznať tvoju rodinu?

Mojich rodičov som zo svojich vzťahov taktiež vynechávala. Chcela som im predstaviť iba jedného človeka. Toho pravého. Toho ktorého si vezmem. Napokon žila som od nich poriadne ďaleko a dvojtýždňové známosti by som za nimi neťahala päťsto kilometrov na nedeľný obed. Neoplatilo sa to ani spomínať pri povinnom telefonáte v soboty poobede.

Sebecky som dúfala, že si nájdem partnera bez rodičov. Niekoho z domova. Možno niekoho, koho vychovala babka, pretože rodičia tragicky zahynuli pri autonehode.

Nestalo sa tak a ja som bola nútená rezignovať. Bola som tehotná.

Keď som Pavlovi ukázala test s dvomi čiarkami, na chvíľu zmeravel, potom sa pousmial, no vzápätí posmutnel.

Vraj ako sa postaráme o dieťa, keď on je väčšinu času v Nemecku.

Pracoval tam. Mne to vyhovovalo. Štyri týždne vonku, desať dní doma. Zarobil dosť peňazí, dieťa by uživil. Žili sme v jeho dvojizbovom byte. Skromný ale vlastný. Žiadny podnájom, žiadna hypotéka. S mojím platom predavačky vo večierke som si toho veľa dovoliť nemohla. Kým som nespoznala Pavla, žila som v neprerobenej starej garsónke, kde bol nájom síce lacný, no nie bezdôvodne. Bytový dom bol plný rôznych asociálov a na chodbách som sa musela vyhýbať zvratkám, občas kaluži moču, či rozbitým fľašiam od lacného piva.

Keď mi Pavol po asi polroku chodenia navrhol, aby som sa k nemu presťahovala, neváhala som ani sekundu. Vecí som veľa nemala, oblečenie som si zbalila do kufra a zvyšok do dvoch škatúl. Všetko sa to zmestilo do kufra jeho SUV-čka.

S Pavlom to nebola láska na prvý pohľad. Vlastne ani neviem, či to bola láska. Bola som vtedy nezadaná a on vyzeral ako fajn partia. Až kým ma nenabúchal. Na deti som sa ešte necítila. Nebola som však zúfalá, vedela som, že sa Pavol postará o mňa aj o dieťa. Keď už nie z lásky, tak minimálne zo zodpovednosti.

Jedna z vecí, ktorá mi imponovala bola práve zodpovednosť. Mohla som sa na neho spoľahnúť, so všetkým mi bol ochotný pomôcť. Samozrejme, ak práve nebol v práci. Neprekážalo mi, že ho štyri týždne nevidím. Bola som zvyknutá žiť sama. Bolo ale milé, keď som nemusela nakupovať, alebo po práci nevariť a vyložiť si nohy na stôl. Pavol zvykol objednať pizzu a zapnúť film, pri ktorom sme zvyčajne obaja zadriemali a ani neviem, či sme spoločne videli nejaký film od začiatku do konca. Pavol ma brával aj medzi svojich kamarátov, s ktorými sa stretával na pive. Ja som pivo nepila. A veľa som toho ani nenarozprávala, no cítila som sa v ich spoločnosti celkom príjemne.

-Nevadí Paľo, veď ty zarobíš, ja sa postarám a keď budeš doma, tak sa budeme starať spolu.

-Mohol by som si nájsť prácu doma.

-Neblázni, nevyžijeme z materskej a z platu, ktorý by si dostal tu.

-Pravda, peňazí teraz budeme potrebovať viac.

Mlčala som a tušila som, čo bude nasledovať. Nemýlila som sa.

-Veď moja mama ti určite rada pomôže. Pozajtra prídu na návštevu, môžeme im to rovno oznámiť.

-Počkaj, oni prídu sem?

Zrazu mi bolo nevoľno. Nie však z tehotenstva.

Ďalšia vec, ktorá sa mi na Pavlovi páčila, bola jeho nenalievavosť. Chodili sme spolu asi rok a hoci k rodičom zašiel vždy, keď bol doma, mňa nenútil ísť s ním. Myslela som si, že jeho rodičia o mne ani nevedia, preto ma prekvapilo jeho vyhlásenie.

-Áno, chcú ťa spoznať.

Naprázdno som preglgla a snažila som sa usmiať.

-Zajtra teda poupratujem.

Pavol ma objal, pohladil mi vlasy a zašepkal, že jeho rodičia sú veľmi milí ľudia a nemusím byť z návštevy nervózna.

Bola som. Hoci to bola skôr úzkosť ako nervozita. Pre prílišného introverta, ktorý si navyše veľmi neverí je stretnutie s cudzími ľuďmi náročné. Obzvlášť, keď tí cudzí ľudia sú možno budúca rodina a je potrebné urobiť na nich dobrý dojem. Navyše Pavol bol jedináčik, čo mohol byť trochu problém. Mama na ňom určite lipne a určite si k nemu predstavuje nevestu trochu krajšiu, trochu spoločenskejšiu, trochu zhovorčivejšiu, trochu vzdelanejšiu, skrátka niekoho úplne iného, rozdielneho, niekoho, kým by som možno bola, keby som nebola taká ľahostajná a neschopná niečo meniť.

Pavlovi rodičia žili na dedine neďaleko. Boli to Rusíni. Takmer každý z týchto končín bol rusínskej národnosti. Môj otec tiež a ja po ňom. S našimi sme sa neskôr, keď som chodila na druhý stupeň základnej školy, presťahovali na druhý koniec Slovenska a ja som sa po skončení strednej z neznámeho dôvodu vrátila naspäť. Vlastne asi nie až z tak úplne neznámeho. Malé mestečko, v ktorom sa ľudia na nič nehrali, pretože sa nemali hrať pred kým a s ktorými netreba veľa rozprávať, lebo nie je čom, stačí iba prehodiť dve vety o počasí, postávať sa na boľavé kĺby a nízke platy - to bolo miesto pre mňa, nikam inam by som sa tak dokonale nehodila a nikde inde by som sa necítila viac ako doma.

-Povedal som rodičom, že tiež si Rusnáčka, prehodil Pavol akože iba tak pomimo, keď obkrútený uterákom vychádzal z kúpeľne.

Na jeho rodičov to naisto urobilo dobrý dojem a bála som sa, že ho pokazím ešte skôr ako im Pavol stihne otvoriť dvere.

Sedela som na gauči s ovládačom v ruke, držala som si zatiaľ ploché brucho a neprítomne som hľadela na obrazovku televízora. Polonahý Pavol si ku mne prisadol, ruku mi položil na brucho vedľa tej mojej a usmial sa. Úsmev som mu opätovala a napadlo mi, či láska ako z filmu alebo z kníh, ktoré som čítala ako trinásťročná skutočne existuje. Nehľadala som ju a ani som nevedela, či vlastne na takú lásku verím, no verila som na rešpekt a úctu a to sme s Pavlom mali. A čo viac si dieťa môže želať. Teraz nás spájala aj zhuk buniek, ktorý vo mne rástol a o ktorý sa Pavol dobre postará a čo viac si môže matka želať.

S Pavlom sme spoločne urobili nákup. Pred Tescom od nás bezdomovec pýtal desať centov, ale ja som mala vo vrecku iba žetón do košíka. Pavol žobrákmi pohrdal a nedal by im ani cent. Vraj nech si idú zarobiť, keď chcú normálne žiť. Ja by som mu do čiapky hodila tých

desať centov, lebo mi ho bolo ľúto. Pavol vravel, že ľútosť je to posledné, čo by som mala cítiť pri pohľade na „špinavého alkoholika“.

Nakúpili sme kuracie stehná, z ktorých som uvarila vývar. Pavol z Nemecka doniesol nejakú špeciálnu vegetu, ktorá vraj neobsahuje tie umeliny, je to vraj čistá zelenina. Keď sa nedíval, hodila som do vývaru aj kocku bujónu. Tá zdravá akože vegeta polievku nedochutila. Vyklepala som bravčové mäso na rezne a chcela som urobiť aj zemiakový šalát, no Pavol povedal, aby som sa s obedom toľko nebabrala, že úplne stačí k rezňom iba uvariť zemiaky. Nakoniec som urobila zemiakovú kašu a ešte uhorkový šalát. Uhorky sme mali od Pavlovej mamy zo záhrady. Niektoré boli horké, tie hrubé boli bez chuti. Keď som do rúry vkladala bublaninu s kompótoвым ovocím, rodičia už kloпали na dvere. Rýchlo som zo seba zobliekla kuchynskú zásteru a opláchla som si ruky.

Snažila som sa usmievať a pozdravila som ich po rusínsky. Podali sme si ruky, no moje boli ešte mokré, tak som ich len narýchlo otrela o spodok trička.

Budúca babka a budúci dedko mi opätovali úsmev a v očiach sa im zračila zmes očakávania s niečím ďalším, čo som nedokázala identifikovať.

Dúfala som, že po pozdrave v rusínskom jazyku, bude rozhovor pokračovať po slovensky, no nestalo sa tak. Samozrejme, rozumela som každému slovu, no plynule som odpovedať nevedela, za čo som sa hanbila. Moji rodičia ma totiž po rusínsky neučili. Nenútili ma opakovať slová a výrazy v jazyku národnostnej menšiny, možno si mysleli, že ho nebudem potrebovať, veď načo by mi vo veľkom svete bol taký jazyk.

Nevedela som plávať. Otec sa ma to ako malú snažil naučiť všemožnými spôsobmi. Skúšal to aj s asistenciou plavčíka, s rukávníkmi, plávacím kolesom, hodiť ma do bazéna a nechať ma napospas vode nemal srdce. Povedal mi však, že keď sa nenaučím plávať, tak sa potom o niekoľko rokov na dovolenke pri mori s priateľom budem pred ním hanbiť za tento môj nedostatok. Bude si chcieť so mnou zaplávať a ja mu budem musieť povedať, že to neviem. Nepomohlo to, plávať som sa nenaučila a pred Pavlom som sa za to, že som neplavec necítila vôbec trápne. Na dovolenke pri mori sme aj tak ešte neboli a na relax pri vode Pavol nemal čas. Nemala som dôvod hanbiť sa za to, že neviem plávať, ale za to, že neviem povedať súvislú vetu po rusínsky som sa hanbila. Nie iba pred priateľom, aj pred jeho rodičmi a neostalo mi nič iné iba sa usmievať a pri odpovediach na svokrine a svokrove otázky šetriť slovami.

Usadili sme potenciálnych svokrovcov za stôl v obývačke, pretože kuchynský sme síce mali, no bol maličký, tak akurát pre dvoch a teraz sme obedovali štyria. Naložila som polievku do čerstvo umytých tanierov a popriala som našim hosťom dobrú chuť. Po slovensky.

Pri fúkaní a pomalom sfúkaní horúceho vývaru som premýšľala, kedy Pavol rodičom chce oznámiť našu novinku a či by som s tým nemala začať ja.

-Ľudka je veľmi dobrá kuchárka, prerušil trápne ticho Pavol.

Odpoveďou bolo len súhlasné pokývanie hlavou.

-A chceme vám s Ľudkou niečo povedať, pokračoval a uškrnul sa.

-Chystáte svadbu?

-Aj to bude, Pavlov úškrn nemizol a rukou šmátral vo vrecku.

Vytiahol odtiaľ malú krabičku, presne takú, v akej býva snubný prsteň. Otvoril ju, kľakol si pred mňa a vyslovil TÚ otázku. Nedokázala som zakryť údiv a keď som sa pozrela na budúcich svokrovcov, boli prekvapení ešte viac ako ja. Žiadosť o ruku som síce neočakávala v Paríži s huslistom a kyticou zo 101 ruží, ani pri západe slnka pri mori, či v reštaurácii pred zrakmi ostatných hostí. No dúfala som, že budem pri tomto dôležitom okamihu vyzeráť dôstojnejšie, že nebudem v ruke držať lyžicu plnú slepačieho vývaru zo stehien z Tesca a že mi z úst nebude trčať kúsok rezanky a hlavne, že budem šťastím bez seba a to som nebola. Keď som sa spamätala zo šoku, zliezla som z stoličky, objala som ho a vyslovila TO slovo na tri písmená. Povedala som áno, lebo som čakala jeho dieťa. Lebo sa na nás pozerali ďalšie, pre mňa cudzie, štyri oči. Lepšie by som asi zniesla rozruch v reštaurácii, tam by nám možno aj zatlieskali. Budúci svokrovci sa zmohli len na tiché gratulujeme a nasledovalo niekoľko sekundové ticho.

-Nehorí tu niečo? Opýtal sa svokor.

Zacítila som pach spáleniny a keď mi došlo čo to spôsobilo, v duchu som zanáčala.

Vbehla som do kuchyne, otvorila som rúru, z ktorej sa vyvalil hustý čierny dym a chňapkou som vytiahla plech s totálne spálenou bublaninou. Pavlovi táto mini katastrofa pripadala smiešna a ja som od hanby mala celé červené uši.

-Nebudeme mať zákusok, so smiechom oznámil Pavol rodičom, ktorí pred chvíľou stratili chuť aj do druhého jedla.

-Nevadí, povedala mama a z igelitovej tašky vytiahla modrú dózu.

-Piekla som slivkový z kysnutého cesta a v taške máte aj zavárané uhorky a malinový džem. A aj ríbezl'ový, ale ten je z minulého roka.

-Ďakujeme, odvetil Pavol. Ja som iba klopla zrak a bála som sa čo príde ďalej. Dúfala som, že Pavol takisto cíti napätie zo stretnutia a nečakanej žiadosti o ruku a že mu nenapadne spomínať pozitívny tehotenský test. Bude vhodnejšia príležitosť. Alebo na to prídu aj sami, keď brucho už nebudem mať ako zakryť.

-A tvoji rodičia? Čím sa živia? Či už sú na dôchodku? Svokor presedlal na slovenčinu, keď pochopil, že tento jazyk mi je o čosi bližší.

-Sú učiteľia. Obaja.

-Pavol spomínal, že pracuješ tu vo večierke, pohľadovo vyslovila svokra. Bola to na prvý pohľad nevinná poznámka, no skrývalo sa za ňou toho omnoho viac. Ich milovaný jediný syn pred chvíľou požiadal o ruku obyčajnú predavačku z večierky. A je síce naša, no ani po našom nerozpráva.

-Ludka je veľmi šikovná. Študovala na gymnáziu a vzali ju aj na vysokú školu, zastával sa ma Pavol a ja som mu za to bola vďačná, no bála som sa, že ho to časom omrzí, že dá rodičom za pravdu, že má si nájsť lepšiu nevestu.

-Prečo si teda nešla na tú vysokú školu? Vyzvedala svokra.

Najprv som chcela odvetiť, že neviem, čo vlastne bola pravda, no prsteň na ruke a dieťa v bruchu mi dodalo akýsi zvláštny druh odvahy a vyslovila som: Načo by mi vo večierke bola vysoká škola.

-A čo ste nám to ešte chceli povedať?

-Čakáme s Ludkou bábätko, usmieval sa Pavol a ja som strpala. Dúfala som, že pochopil, že na dnes noviniek stačilo.

Nálada sa razom zmenila. Na moje prekvapenie sa svokrovci začali radovať. Som síce predavačka, no vnúča je vnúča. Prvé, vysnívané, vytúžené.

Obaja ma vystískali. Cítila som sa nesvoja. Taký blízky fyzický kontakt som s potencionálnymi svokrovcami ešte nemala. Dovtedy sme sa dostali maximálne po podanie ruky.

Keď svokra začala riešiť, či je vhodnejšie meno Jakubko alebo či by sa mal radšej volať Pavol, po ockovi, navrela mi žila na čele. Simonka alebo Natálka, ak to bude dievčatko. No veľmi dúfa, že to bude chlap ako jej Pavol. Musí sa predsa zachovať rod. Nechcela som túto radostnú atmosféru pokaziť mojimi námietkami, tak som iba zhlboka dýchala.

-Páči sa ti meno Simonka, že? Ja som vždy chcela mať Simonku, no po Paľkovi sa nám už nepošťastilo, smutne sa usmiala svokra a ja som jej úsmev opätovala, no môj bol silený a Simonku som určite nechcela.

-Mama, my o mene rozhodneme sami, zahriakol ju Pavol. Nevie, čím som si zaslúžila takého muža. Vedel sa postaviť za seba aj za mňa. Možno sa skutočne protiklady priťahujú.

-No veď hlavne aby to bolo zdravé, uzavrel svokor zmierlivo.

Zvyšok návštevy bol nudný. Aktívna svokra vyťahovala kadejaké témy, Paľo sa s ňou párkrát pochytil a svokor iba čakal kto mu do štamperlíka doleje domácej, ktorú si aj sám doniesol v taške hneď vedľa slivkového koláča. Ja som nescelo pokukovala po všetkých troch a snažila som sa vyhnúť očnému kontaktu.

Myšlienkami som blúdila vo svojom detstve na záhrade u starých rodičov. Sedmokrásky, slimáky, maliny. Želala som si, aby moje dieťa prežilo čosi podobné. Na slnkom zaliatom dvore pri vôni kosenej trávy zažiť zabíjačku kohúta, cítiť zápach pri šklbaní peria a mať ťažký žalúdok z mastného vývaru. V dedinskej večierke kúpiť pre deda pivo a sebe nanuky a mať z nich lepkavé ruky, čľapkať sa v nafukovacom bazéne a odháňať otravné osy. Kúpať sa v rieke a chytať žubrienky do dlaní. Zbierať lesné jahody a hríby a čistiť so starkou na cintoríne hroby. V nedeľu naháňať motýle okolo cirkvi a vzápätí dostať od starkej na zadok. U svokrovcov naše dieťa bude mať pekné detstvo. Cítila som, že prišiel čas prekonať bariéry.

Nakoniec sme sa rozlúčili, vymenili sme si zdvorilostné frázy, trochu silené úsmevy a svokre som musela sľúbiť, že svadobné šaty budeme vyberať spolu a že ju budem volať mama, veď čakám jej vnuka, už sme rodina.

Presne o týždeň som potratila.